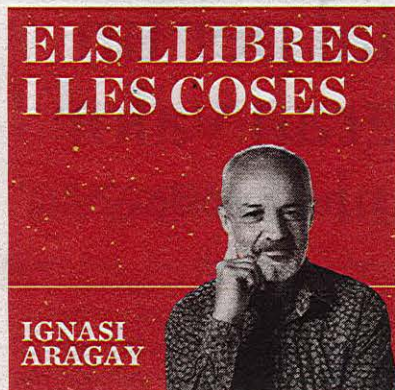

La bogeria d'un líder mundial

VIQUIPÈDIA

El que ara passa al món, amb líders mundials de dubtosa moralitat i d'una perillosa irresponsabilitat política com Donald Trump o Vladímir Putin, no és ni de bon tros cap novetat. No fa ni un segle vam tenir la demencial coincidència de Hitler i Mussolini, que van portar-nos al caire de l'abisme. Però ara vull anar més enrere, a l'imperi romà i a la figura de l'emperador Neró, la bogeria del qual el va convertir en temible i imprevisible. ¿Va ser pitjor que l'excèntric i cruel Calígula, membre també de la dinastia julioclaudia? En tot cas, Calígula només va ser emperador quatre anys, mentre que Neró va durar-ne setze. Va tenir més temps per esbravar-se. *El hombre más malvado del Imperio romano* (Arpa) recull les biografies que li van dedicar els historiadors Tàcit (anys 55-120) i Suetoni (75-160), a cura de Jorge Cano Cuenca. El notari i escriptor Xavier Roca-Ferrer en firma la introducció.

Neró Claudi Cèsar August Germànic (Antium, 37 - Roma, 68) va governar l'imperi de l'any 54 al 68, és a dir, des que tenia 14 anys fins al seu suïcidi als 31. L'incendi de Roma, l'any 64, del qual se'l va acusar -les recerques modernes descarten que en fos responsable: de fet, no era ni a la ciutat durant els fets-, és a l'origen de la mala fama que arrossega, d'altra banda justificada: per calmar el malestar popular que l'assenyalava, Neró va apuntar a l'odiada secta dels cristians

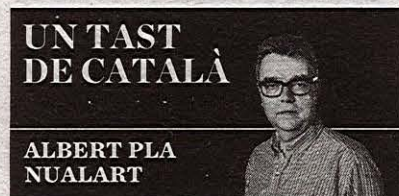
com a culpables, fet que ha pesat històricament en contra seva. Ja els primers autors cristians, com Tertulià o Lactanci, van situar-lo com el primer botxí dels fidels -en realitat, però, la primera persecució documentada és força posterior, de l'any 177- i el van arribar a identificar amb l'Anticrist.

Però al marge d'aquest episodi, la realitat és que Neró no va ser cap model de virtut. Plini el Vell el defi-

¿VA SER L'EMPERADOR NERÓ EL MÉS MALVAT DE ROMA I UN AUTÈNTIC ENEMIC DE LA HUMANITAT?

neix com a "enemic de la humanitat". Una exageració? En tot cas, segur que va ser enemic dels seus familiars i amics. Va fer assassinar des de la seva mare Agripina -tampoc ella havia sigut precisament un angelet-, fet que li va causar remordiments i malsons, fins a les seves esposes Octàvia i Popea -aquesta, a puntades de peu-, o a Sèneca, que havia sigut tutor seu i a qui va obligar a suïcidar-se després d'acusar-lo de participar en un complot per matar-lo. Sens dubte, la vida al costat de Neró era altament insegura. Tanmateix, Roca-Ferrer suggereix que potser no va ser tan mal governant -va garantir pau i prosperitat- ni tan malvat per als estàndards de l'època. En fi.

Fill adoptiu de Claudi, el brillant emperador coix i tartamut immortalitzat per Robert Graves i la sèrie de la BBC, Neró volia ser estimat i admirat pel poble, i alhora -i sobretot- volia passar-s'ho bé, molt bé: va dur una vida de plaers desenfrenats. Se li coneixen tres amants masculins, a més de les seves esposes i amants femenines, i són sabudes les seves sortides d'incògnit per la nit romana disfressat d'esclau, cometent tota mena d'excessos i violències en bordells i tavernes. Va mostrar una aguda crueltat sangonària i una gran habilitat per dilapidar els diners. Així ha estat retratat aquest príncep de l'Imperi Romà que no només va immolar molts homes insignes, sinó que va "aniquilar la virtut mateixa", escriu Tàcit. ♦♦

L'ús del pronom 'en' amb quantitatius postverbals (1)

La interferència del castellà fa que molts catalanoparlants (sobretot els més joves) perdin la intuïció sobre l'ús dels pronoms *hi* i *en*. I en els més conscienciats -incloent-hi correctors- això està provocant unes ultracorreccions que es van escampant com a "llengua correcta". Imaginem que parlo d'unes oposicions i dic "Se n'hi van presentar cinc i han aprovat quatre". Alguns d'aquests lletraferits correran a canviar-ho per "...i n'han aprovat quatre". I costa déu i ajuda fer-los entendre que, segons quin sigui el sentit de la frase, fan incorrecte el que era correcte.

Presentar-se i *aprovar* són verbs més diferents del que sembla. El primer -com *venir* o *arribar*- és inacusatiu i el segon no. La persona que es presenta està a mig camí entre

subjecte i objecte mentre que la que aprova és un clar subjecte. I això té conseqüències sintàctiques. Puc dir "Se n'han presentat cinc" o "N'han arribat cinc" però no puc dir "N'han aprovat cinc" o "N'han cantat cinc". Alerta, si que ho puc dir, però només si aquests cinc no són el subjecte sinó l'objecte d'*aprovar* i *cantar*, com a les frases "Els del tribunal han aprovat cinc opositors" o "Els de P3 han cantat cinc lieds". Si els cinc són els que aproven i canten, he de dir "Han aprovat cinc" i "Han

COSTA MOLT FER-LOS ENTENDRE QUE AFEGINT-HI UN 'EN' FAN INCORRECTE EL QUE ERA CORRECTE

cantat cinc", que són frases igual de possibles que "Cinc han aprovat" i "Cinc han cantat", si bé el subjecte postverbal és més habitual amb els verbs inacusatius. De la mateixa manera, si el que vull dir és que cinc opositors s'hi van presentar i només quatre han aprovat, la frase correcta és "Se n'hi van presentar cinc i han aprovat quatre".

Amb els verbs inacusatius la posició del subjecte -quan s'expressa només amb un quantitatiu- és crucial per a l'ús d'aquest *en*, que no hi pot anar si el subjecte és preverbal, "Cinc han arribat", i hi ha d'anar si és postverbal, "N'han arribat cinc". La ultracorrecció de què parlo comporta estendre aquest ús -incorent en un abús del pronom *en*- als verbs que no són inacusatius. En veurem més exemples. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] Paraules que tu entendràs

XAVIER BOSCH / Columna
496 pàgines i 21 €

1/23

[2] Canto jo i la muntanya balla

IRENE SOLÀ / Anagrama
400 pàgines i 22,50 €

2/35

[3] El pintor d'ànimes

ILDEFONSO FALCONES
Rosa dels vents

688 pàgines i 22,90 €

4/21

[4] Gent normal

SALLY ROONEY

Edicions del Periscopi
304 pàgines i 19,90 €

3/14

[5] La cara nord del cor

DOLORES REDONDO
Columna

400 pàgines i 22 €

5/14

NO-FICCIÓ

[1] Tota la veritat

DIVERSOS AUTORS

Ara Llibres

346 pàgines i 19,90 €

1/11

[2] On és l'estel·la?

TONI GÀLMÉS

Comanegra

28 pàgines i 16 €

2/66

[3] Ho tornarem a fer

JORDI CUIXART

Ara Llibres

96 pàgines i 9,50 €

3/27

[4] Cuida't

XEVI VERDAGUER

Rosa dels Vents

264 pàgines i 17,90 €

-/16

[5] Des del banc dels acusats

RAÚL ROMEVA I RUEDA / Ara Llibres

168 pàgines i 16,50 €

4/12

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Terra Alta

JAVIER CERCAS

Planeta

384 pàgines i 21,90 €

1/9

[2] La cara norte del corazón

DOLORES REDONDO / Destino

688 pàgines i 22,90 €

2/14

[3] Sidi

ARTURO PÉREZ-REVERTE

Alfaguara

376 pàgines i 20,90 €

5/16

[4] Lectura fácil

CRISTINA MORALES

Anagrama

424 pàgines i 19,90 €

3/57

[5] El pintor de almas

ILDEFONSO FALCONES

Grijalbo

668 pàgines i 22,90 €

8/19

NO-FICCIÓ

[1] Cocina día a día

KARLOS ARGUINANO

Planeta

768 pàgines i 24,95 €

1/9

[2] La furia y los colores

EL GRAN WYOMING

Planeta

352 pàgines i 19,90 €

2/7

[3] Masterclass

SHINE/RTVE

Espasa Libros

192 pàgines i 21,90 €

-/6

[4] Club de lectura de David Bowie

JOHN O'CONNELL Blackie Books

288 pàgines i 19,90 €

3/7

[5] Sapiens

YUVAL NOAH HARARI

Debate

492 pàgines i 19,90 €

4/223

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes al mercat